

Çalışma Grubu Okul Öncesi Öğretmenleri ve Öğretmen Adayları Olan Araştırmaların Analizi

Analysis of Studies with Preschool Teachers and Teacher Candidates as Participants

Sayfa | 697

Esra ÜNLÜER ^{ID}, Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, esra.unluer@kocaeli.edu.tr

Rahime ÇİÇEK ^{ID}, Araş. Gör., Kocaeli Üniversitesi, rahime.inan@kocaeli.edu.tr

Elif ÇELEBİ ÖNCÜ ^{ID}, Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, elifceon@kocaeli.edu.tr

Geliş tarihi - Received: 13 Haziran 2022
Kabul tarihi - Accepted: 28 Haziran 2023
Yayın tarihi - Published: 28 Aralık 2023

Öz. Bu araştırmanın amacı, Dergipark'ta yer alan devlet ve vakıf üniversitelerinin eğitim dergilerinde, çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayı olan araştırmalar çeşitli değişkenlerle analiz edilerek açıklanmaya çalışmaktır. Bu araştırma, nitel araştırma türlerinden doküman inceleme modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada belirlenen ölçütlere uygun toplamda kırk sekiz dergiden 277 makale çalışma grubuna alınmıştır. Araştırmanın verilerinin toplanma sürecinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen "Yayın İnceleme Formu" kullanılmıştır. Üniversitelerin eğitim dergileri incelendiğinde dergilerde okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adayları ile yapılmış olan çalışmaların 2015 yılına kadar kademeli olarak arttığı fakat son beş yıla göre yetersiz olduğu görülmektedir. Araştırmaların konusunda genel anlamda çeşitlilik olmasına rağmen nitelikli okul öncesi eğitim için öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu Hizmet İçi Eğitim, Öğrenme/Öğretim Yöntemleri ve Covid-19 pandemi sürecinde çevrimiçi eğitim sürecinde en fazla eksikliği hissedilen bilim ve teknoloji konularının ihmal edildiği görülmektedir. Araştırmaların araştırma desenine göre dağılımına bakıldığında en fazla nicel araştırmaların olduğu, en az ise karma desende araştırma yapıldığı görülmüştür. Araştırmaların çalışma grubuna göre dağılımı incelendiğinde okul öncesi öğretmenleri ile yapılmış çalışmaların, öğretmen adayları ile yapılmış çalışmalara göre daha fazla olduğu, her iki gruba yapılan çalışmaların oranının ise oldukça düşük olduğu görülmektedir. Araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında, en fazla anket/ölçek kullanıldığını, sonrasında ise en fazla görüşme, tutum, algı ve kişilik testlerinin kullanıldığı görülmektedir. Veri analiz yöntemleri incelendiğinde Betimsel, Kestirimsel ve Nitel Analiz yöntemlerinin birbirine yakın sonuçlarda olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Eğitim Araştırmaları, Okul Öncesi Öğretmenleri, Okul Öncesi Öğretmen Adayları.

Abstract. The aim of this research is to analyze the studies in which in-service and pre-service preschool teachers participated found in the education journals published by state and foundation universities indexed in Dergipark depending on various variables The current research was carried out through a descriptive survey model, which is one of qualitative research types. 277 studies from 48 journals in accordance with the criteria determined were included in the study group. In the process of collecting the data of the research, the "Publication Review Form" developed by the researchers was used. As the results, it was seen that the studies conducted with in-service and pre-service teachers have gradually increased until 2015, but they are insufficient compared to the last five years. It is also found that teachers needed In-Service Training and Learning/Teacher Methods for a qualified education, and science and technology are neglected. Considering the distribution of the studies with regard to research design, it was found that most of the studies were quantitative ones, and the least of them were mixed-method studies. It was seen that the studies conducted with in-service teachers outnumbered the studies conducted with pre-service teachers, the studies conducted with both groups are rare. About the data collection tools, Questionnaire/Scale is used the most, followed by Interview, Attitude, Perception and Personality Tests. Finally, it was seen that studies adopting Descriptive, Predictive and Qualitative Analysis methods were close to one another in number.

Keywords: Preschool Education, Educational Research, Preschool Teachers, Preschool Teacher Candidates.

Extended Abstract

Introduction. Experiences in early childhood period may form the basis of children's future school success and cause learning experiences that may be difficult to change (Snell et al., 2013). In this period, providing a healthy environment as a preschool has a big importance on children's personality development. Kelly and Camili (2007) proved that there is a close relationship between the quality of preschool education and the qualifications of preschool teachers. It is possible to say that a qualified undergraduate education of preschool teachers, in-service training that will contribute to their Professional development, recognizing their problems and needs and offering solutions will contribute to increasing the quality of preschool education.

Preschool education, which value has been recognized and improved over time, has also taken place in the academic field. In general terms, the situation of preschool education in Turkey is examined under the topics of the functioning of preschool education, the quality and opinion of teachers, the development of teacher candidates, the characteristics and development of children, family participation, institution management and conditions, and studies are carried out to improve it. However, in order to develop the preschool education in Turkey and find gaps in studies conducted in this field, there is also a need for a comprehensive and systematic analysis of these studies, which were carried out with different designs, aims and participants. There are studies conducted as descriptive analysis in the literature that include certain preschool topics (Aydın Şengül et al., 2018; Bakkaloğlu et al., 2018; Bertan et al., 2009; Çifçi & Ersoy, 2019; Güler & Taş, 2020; Metin, 2013; Öncül, 2014). However, descriptive analysis studies limited that present the study subjects comprehensively and do not limit the publication date in the field of preschool in Turkey are limited. The current study was carried out in order to present the current status of the studies conducted with preschool teachers and candidates in our country and to guide future studies by providing information about the sample groups, the method used, the measurement tool, the analysis method, and there searched subjects.

Method. The current study, which provides analysis of studies conducted with preschool teachers and teacher candidates published by the education journals of universities in Dergipark with various variables, was carried out in the document analysis model, which is one of the qualitative research types. The data of the research was obtained by using the content analysis method. The criterion sampling method was used in the selection of the studies to be analyzed. The criteria were being published by the educational journals of universities, being carried out with preschool teachers and teacher candidates, and not being a scale development or adaptation study. A total of 277 articles from 48 journals were independently reviewed by at least two researchers and resolved based on consensus.

Results. As a result of the analysis, it was seen that the oldest study conducted with preschool teachers and teacher candidates was published in 2000. Most publications belong to 2019. Considering the distribution of keywords in studies, the categories were determined as Preschool Teacher and Teacher, Preschool Education Program, Preschool Environment, Early Childhood. It was observed that the published studies were mostly quantitative (50.54%) and the least mixed (5.05%). Among the qualitative research methods, Case Study (71.87%), Phenomenology (27.34%) and Other methods (7.81%) were frequently used. Among the quantitative research methods, Survey (66.66%),

Correlational method (15%) and Experimental Method (11%) were used. When the study group is examined, it is seen that the studies conducted with preschool teachers (57.76%) and pre-school teacher candidates (38.98%) are close to each other, and the rate of studies with both groups (3.24%) is quite low. It is seen that mostly Questionnaire/Scale (46.05%), Interview (34.06%) and Attitude, Perception and Personality Tests (9.77%) are used in studies.

Sayfa | 700

Discussion and Conclusion. When the studies published by the educational journals of universities are examined, it is seen that the studies conducted with preschool teachers and teacher candidates increased gradually until 2015, but this increase was very low and insufficient. In the last five years, there has been a significant increase in the number of studies. Since the data in the current study are limited only to the studies carried out with preschool teachers and teacher candidates in the educational journals of the universities indexed in DergiPark, researchers may be recommended to carry out studies that have expanded the scope by including different types of journals in other indexes and comprehensive descriptive analysis of other studies involving parents and children as participants.

Giriş

Gelişimin en hızlı, en etkili ve içinde yaşanılan çevre ile etkileşiminin en yoğun düzeyde gerçekleştiği (Ural ve Ramazan, 2007) ilk yılların ne denli kritik olduğu artık evrensel bir düşünce olarak kabul görmektedir (Güleş ve Erişen, 2013). Çocukluk döneminin bu kritik yıllarına ilişkin bakış açısı okul öncesi eğitimi öncelik olmaktan çıkararak zorunluluk olarak anlaşılmasını sağlamıştır (Avcı ve Toran, 2015).

Okul öncesi dönemdeki deneyimler, çocukların daha sonraki okul başarılarının temelini oluşturmakta ve değiştirilmesi giderek zorlaşan öğrenme yaşantılarına sebep olmaktadır (Snell ve diğerleri, 2013). Okul öncesi eğitimin kalitesi ve okul öncesi öğretmenlerinin nitelikleri arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. (Kelly ve Camilli, 2007). Okul öncesi eğitimin geliştirilmesi ve iyileştirilmesi için asgari standartlar arasında program, sınıf ortamı düzenlemelerin yanı sıra en fazla üzerinde durulan bileşen öğretmenlerin mesleki gelişimlerinin desteklenmesidir (Friedman-Krauss ve diğerleri, 2017). Okul öncesi öğretmenlerinin nitelikli bir lisans eğitimi, mesleki gelişimlerine katkı sağlayacak hizmet içi eğitimler almaları, sorun ve ihtiyaçlarının fark edilip çözüm yolları sunulması okul öncesi eğitimin niteliğini arttırmaya katkı sağlayacaktır.

Okul öncesi öğretmen eğitiminin Türkiye’de gelişimi, 1960’lı yıllarda kadınların çalışma hayatına daha fazla katılım göstermesi ve şehirleşmenin artması ile beraber Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulu’nda Çocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümünün açılması ile başlamıştır (Oğuzgan, t.y.). Daha sonra 1988 Milli Eğitim Şurası’nda okul öncesi öğretmenliği programına değinilmiş ve aday öğretmenlerin iki yıllık bir yükseköğrenim almaları gerektiği belirlenmiştir (Altay ve diğerleri, 2011). 1979 yılında planlanan iki yıllık ‘Anaokulu Öğretmenliği Ön Lisans Programı’ 1980- 81 öğretim yılı içerisinde eğitime başlamış; Anaokulu Öğretmenliği Programı 1991-92 öğretim yılı itibari ile eğitim fakültelerinde lisans (4 yıllık) programı olarak yerini almıştır (Oktay, 1999). Türkiye’de yer alan üniversitelerin 81’inde okul öncesi öğretmenliği bulunmaktadır. Bu bölümlerin 68’i devlet ve 13’ü vakıf üniversitelerinde bulunmaktadır (Yükseköğretim Program Atlası, 2021). Zamanla değeri fark edilen ve gelişim gösteren okul öncesi eğitimi akademik alanda da yer almıştır. Okul öncesi eğitimi alanında 33 devlet ve 7 vakıf üniversitesinde yüksek lisans programı bulunmakta; 10 devlet ve 2 vakıf üniversitesinde de doktora programı bulunmaktadır.

Okul öncesi alanında açılan lisans ve lisansüstü düzeyde programların açılması ile okul öncesi eğitim konusunda yapılan akademik çalışmalarda ciddi bir artış görülmektedir. Genel anlamda okul öncesi eğitiminin işleyişi, öğretmenlerin niteliği ve görüşü, öğretmen adaylarının gelişimi, çocukların özellikleri ve gelişimleri, aile katılımı, kurum yönetimi ve şartları konuları altında Türkiye’de okul öncesi eğitiminin durumu incelenmekte ve geliştirilebilmesi için çalışmalar yapılmaktadır. Bahsi geçen çalışmalar desenine ve amacına göre farklı özellikler göstermekte olup farklı gruplarla ve farklı sayıda katılımcılarla gerçekleştirilmektedir. Nihayetinde yapılan bu çalışmaların kapsamlı ve sistematik sentezlenmesine de ihtiyaç duyulmaktadır. Literatürde belirli okul öncesi konularını içeren betimleyici analiz çalışmaları mevcuttur (Aydın Şengül ve diğerleri, 2018; Bakkaloğlu ve diğerleri, 2018; Bertan ve diğerleri, 2009; Çifçi ve Ersoy, 2019; Güler ve Taş, 2020; Metin, 2013; Öncül, 2014). Fakat Türkiye’de okul öncesi alanında çalışma konularını kapsamlı sunan ve yayım tarihini sınırlamayan betimsel analiz

çalışmaları sınırlı kalmaktadır. Örneklem grupları, kullanılan yöntem, ölçme aracı, analiz yöntemi, araştırılan konular hakkında bilgi sunan betimsel bir analizin yapılması, ülkemizde okul öncesi öğretmenlerine yönelik yapılan çalışmaların mevcut durumunu ortaya koymak ve gelecek çalışmalara yön vermek adına önem arz etmektedir. Bu doğrultuda mevcut çalışma ile aşağıda soruların yanıtları aranmıştır:

1. Türkiye’de okul öncesi eğitim alanındaki çalışmalar hangi yıllarda, ne sıklıkla görülmektedir?
2. Çalışmalarda hangi anahtar kelimeler kullanılmış ve ne sıklıkla ele alınmıştır?
3. Çalışmalar hangi araştırma deseninde ve ne sıklıkla gerçekleştirilmiştir?
4. Çalışmalar hangi çalışma grubuyla ve ne sıklıkla gerçekleştirilmiştir?
5. Çalışmalarda hangi analiz yöntemi ne sıklıkla kullanılmıştır?

Yöntem

Bu araştırma nitel araştırma türlerinden doküman inceleme modelinde gerçekleştirilmiştir. Doküman inceleme yöntemi, bir araştırma için veri kaynağı olabilecek birincil ve ikincil kaynak olan dokümanların elde edilerek analiz edilmesi yöntemi olarak ifade edilmektedir (Özkan, 2021). Araştırmanın verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Bu çalışmada, TÜBİTAK ULAKBİM çatısı altında, Türkiye’de yayınlanan akademik hakemli dergiler için elektronik ortamda barındırma ve editoryal süreç yönetimi hizmeti sunan Dergipark’ta yer alan devlet ve vakıf üniversitelerinin eğitim dergilerinde, çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayı olan araştırmalar çeşitli değişkenlerle analiz edilerek açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışma grubu

Nitel araştırma yöntemlerinin temel alındığı çalışmaların ana amacı elde edilen sonuçları evrene genellemekten ziyade problemi derinlemesine bir biçimde incelemektir. Bu sebeple araştırmacılar konuyu daha anlaşılır kılmak amacıyla hedef grubu temsil eden belirli bir çalışma grubunu belirlemektedir (Creswell, 2017). Bu sebeple çalışmada çalışma grubunun seçiminde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bazı araştırmalarda incelenmek istenen bir durum yalnızca benzer özellikleri taşıyan olaylar ve kişilerde gözlemlenebilir. Bu durumda ortak niteliğe sahip birey ve birimler belli ölçütleri karşılama durumunda örnekleme dahil edilebilmektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012).

Araştırma kapsamına, çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayları olan çalışmalar dahil edilmiştir. Ulaşılan en eski tarihli eğitim dergisi 1968 yılına aittir. En son araştırmaya da 28 Aralık 2020 tarihinde ulaşılmıştır. Analiz edilecek araştırmaların seçiminde aşağıdaki ölçütler kullanılmıştır:

1. Dergipark’ta yer alan üniversitelerin eğitim dergilerinde online olarak yayınlanmış çalışma grubu sadece okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayları olan araştırmalar analiz edilmiştir. Dergipark’ta yer almayan üniversitelerin eğitim dergileri araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (2), 679-717.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (2), 679-717.
Araştırma Makalesi / Research Paper

2. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayları ile yapılmış araştırmalar seçilirken farklı bölümlerden örnekleme alınmış öğretmen ve öğretmen adayları; öğrenci ve aileleri ile yapılmış karşılaştırma çalışmaları araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.
3. Ölçek geliştirme çalışmaları araştırma kapsamına dahil edilmemiştir.

Sayfa | 703

Veri toplama aracı ve süreci

Araştırma verilerinin toplanma sürecinde, araştırmacılar tarafından geliştirilen “Yayın İnceleme Formu” kullanılmıştır. Formda yer alan maddelerin geçerliğini test etmek amacıyla okul öncesi eğitimi alanında doktorasını tamamlamış iki alan uzmanına e-posta ile ulaşılarak görüş ve önerilerine başvurulmuştur. Çalışmanın içeriğine ilişkin bilgi verilen uzmanlardan görüşme formunda yer alan sorular için uygundur/düzeltilmeli ya da kaldırılmalı şeklinde görüş bildirmeleri istenmiştir. Alan yazını incelenerek geliştirilen “Yayın İnceleme Formu” alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda yapılan düzenlemelerle son halini almıştır. Formun I. bölümünde makalenin başlığı, yayımlandığı dergi, yayın yılı, yayın dili gibi araştırmanın betimsel özellikleri, II. bölümünde araştırmanın anahtar kelimeleri bulunmaktadır. III. bölümünde araştırmanın yöntemi ile ilgili özellikler, araştırma deseni: nicel, nitel ya da karma yaklaşım alt kategorileri; çalışma grubunun okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayı olma durumu ve çalışma grubunun sayısı; araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin analizinde kullanılan yöntemler ve alt boyutları yer almaktadır.

Verilerin toplanması sürecinde devlet ve vakıf üniversitelerin eğitim dergileri listelenmiş ve bu dergilerin Dergipark dergi listesinde bulunma durumları kontrol edilmiştir. Toplam altmış iki dergi alfabetik olarak listelenmiştir. Alfabetik olarak sıralanmış olan liste üçe bölünmüş ve her araştırmacı ilk olarak, kendi bölümünde yer alan dergilerde çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayları olan makaleleri listelemiştir. Daha sonra araştırmacılar kendi aralarında bölümlerini değiştirmiş ve tekrar makaleleri listelemişlerdir. Her bölüm için hazırlanan iki liste karşılaştırılarak makalelerin kontrolü yapılmıştır. Yapılan kontroller sonucunda altı eğitim dergisinde okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmen adayları ile yapılmış çalışma bulunmadığından bu dergiler çalışmaya dahil edilmemiştir. Sonuç olarak belirlenen ölçütlere uygun olarak incelenen 48 dergiden toplam 277 makaleye ulaşılmıştır. Bir sonraki aşamada, Yayın İnceleme Formu’nun güvenilirliğini sağlamak amacıyla ilk olarak listeden rastgele seçilmiş olan beş makale araştırmacılar tarafından birlikte incelenmiştir. Daha sonra araştırmacılar rastgele üç makale seçmiş ve birbirinden bağımsız olarak seçtikleri makaleleri incelemişlerdir. Bağımsız değerlendirmeler grup içerisinde tartışılmış ve anlaşmazlıklar görüş birliğine dayalı olarak çözümlenmiştir. Listelenen makaleler üç bölüme ayrılmıştır ve üç araştırmacı bir bölümde yer alan makalelerden her biri için “Yayın İnceleme Formu” kullanarak kodlama işlemi yapmıştır. Sonrasında makale listeleri araştırmacılar arasında değiştirilerek kodlama tekrarlanmıştır. Böylece 277 araştırmanın tamamı en az iki araştırmacı tarafından bağımsız olarak incelenmiştir. Dergi listelemede olduğu gibi bu aşamada da bağımsız değerlendirmeler grup içerisinde tartışılmış ve anlaşmazlıklar görüş birliğine dayalı olarak çözümlenmiştir.

Verilerin analizi

Araştırma verilerinin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, benzer nitelikleri taşıyan verilerin belirli kavram ve temalara bağlı olarak bir araya getirilmesi ve hedef okuyucu kitlesinin anlayabileceği şekilde yorumlanması olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). İçerik analizinde dokümanlardan edinilen verilerin işlenmesinde kodlanması, uygun temaların oluşturulması, kod ve temaların düzenlenmesi ve bulguların tanımlanması şeklinde gerçekleşen dört aşama bulunmaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Mevcut araştırmada yayınların incelemesi ile elde edilen verilerin analizinde kodlama, kategorilerin belirlenmesi, geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması, betimsel analizlerin hesaplanması ve yorumlanması aşamalarını izleyen bir süreç takip edilmiştir. Araştırmaların anahtar kelimeleri ile ilgili elde edilen verilerden anlamlı bilgilere ulaşmak amacıyla kodlar belirlenmiştir. Belirlenen kodların birbirine benzer olanları tek kategori altında toplanmıştır. Anahtar kelimeler okul öncesi eğitim, okul öncesi öğretmeni ve öğretmen adayı, okul öncesi eğitim programı, okul öncesi ortamı, okul öncesi dönem çocuğu ve diğer olmak üzere yedi ana tema altında toplanmıştır. Anahtar kelimeler ile elde edilen verilerin incelenmesi sonucunda belirlenen tema ve kodlar aşağıdaki gibidir:

Tablo 1.

Yayınlanan araştırmaların incelenmesinde belirlenen kodlar ve temalara ilişkin bulgular

Ana Temalar	Alt Temalar	Kodlar
Okul öncesi eğitim	Okul öncesi eğitim	Erken çocukluk, Erken çocukluk eğitimi, Okul öncesi, Okul öncesi dönem
	Öğretmen Adayları	Öğretmen adayı, Öğrenci
Okul Öncesi Öğretmeni ve Öğretmen Adayı	Okul Öncesi Öğretmeni	Öğretmen, Anasınıfı öğretmeni, Yeni öğretmenler
	Öğretmen becerileri	Empatik Beceri, Düşünme becerisi, Etkili iletişim becerisi, Sosyal beceri, Soru sorma, Empatik eğilim, Eleştirel düşünme, Problem çözme becerileri, İletişim becerisi, Uzamsal düşünme becerileri, Bilimsel Süreç Becerileri
	Öğretmen ve öğretmen adayı özellikleri	Bilişsel stil, Sosyal yetkinlik, Demokrasi anlayışı, Duygusal zekâ, Sosyal zekâ, Kültürel zeka, Fiziksel aktivite, Kişilik, Nörotizm, Psikotizm, Dışa dönüklük, Benlik saygısı, Kitap okuma alışkanlığı, Öz-güven, Sosyal yetkinlik, Stresle başa çıkma tarzları, Etkili öğretmen özelliği, Kaygı, Gelecek Kaygısı, Çocuk algısı, Çocukluk algısı, İnternet bağımlılığı, Cinsiyet, Çoklu zekâ alanları, Kişisel başarı, Yaşam doyumu Mizah Tarzları,
Okul Öncesi Öğretmeni ve Öğretmen Adayı	Özyeterlilik	Öz yeterlik algısı, Öz yeterlik inançları, Yeterlik, Genel özyeterlilik
	Hizmet içi eğitim	Hizmet içi eğitim gereksinimi, Hizmet İçi Eğitim Programı, Hizmet içi eğitim ihtiyacı
	Öğretmenlik Mesleği	Tükenmişlik sendromu, Tükenmişlik, Mesleki Kaygı, Mesleki profesyonellik, Mesleki tükenmişlik, Örgütsel sinizm, Meslek yaşantısı, Öğretmenlikte ilk yıl, İş doyumu, Mesleki tutum, Meslek seçimi, Öğretmenliğe yönelik tutum, Mesleki benlik saygısı, Profesyonellik, Meslek seçimi, Öğretmen yeterlilikleri
Okul Öncesi Öğretmeni ve Öğretmen Adayı	Üniversite Yaşamı	Okul Tükenmişliği, Okula Yabancılaşma, Öğrenci Tükenmişliği, Sosyal ağlar, Üniversite, Üniversitede edinilen kazanımlar, İkinci üniversite, üniversite yaşamına uyum

	Öğretmen yetiştirme programı	Öğretmenlik uygulaması, Toplum hizmet uygulamaları, Müzik eğitimi, Sanat eğitimi, Lisans programı, Okul deneyimi, Planlama ve uygulama, Öğretmen eğitimi, Araştırma projesi dersi
	Öğretmen Algı, Tutum ve Görüşleri	Tutum, Öğretmen tutumları, Öğretmen görüşü, Öğretmen algısı
Sayfa 705	Okul öncesi eğitim programı	Ulusal program, Program güncellemesi, Bütünleştirilmiş program, Program değerlendirme, Uyarlama
	Değerlendirme	Standart test, Formal değerlendirme, Program değerlendirme, Ölçme ve değerlendirme, Teftiş, Denetim, Öğretmen teftiş formu, ölçme ve değerlendirme yaklaşımları
	Okul öncesi etkinlikleri	Yaratıcı uygulamalar, Planlama, Açık hava etkinlikleri, Etkinlik, Kitap okuma etkinlikleri, Etkileşimli kitap okuma, Serbest zaman etkinlikleri, Görsel sanat etkinlikleri, Etkinlik planı, Müzik eğitimi, Ders etkinlikleri, Ritim, Yaratıcı dans, Okuma yazma etkinlikleri, Sanat eğitimi, Resim öğretimi, Şarkı öğretimi, sınıf içi uygulamalar, Türkçe etkinliği, Dil etkinlikleri, Görsel sanatlar, Hikaye okuma, Etkileşimli okuma, Etkileşimsiz okuma, Soru türleri, Şarkı öğretimi, Ses dinleme ve ayırt etme, Ses dinleme ve ayırt etme, Oyun becerileri, Oyun zamanı, Serbest oyun, Sosyal oyun, Oyun profili, Eğitsel bilgisayar oyunları, Oyun, Dış Mekân Oyunları, Oyuncak, Yaratıcı drama, Yaratıcı drama yöntemi, Drama uygulamaları
Okul Öncesi Eğitim Programı	Özel Eğitim ve Kaynaştırma	Üstün yetenekli çocuklar, Zihinsel yetersizliği olan çocuklar, Otizm spektrum bozukluğu (OSB), Bireyselleştirilmiş eğitim programı (BEP), Erken müdahale, Kaynaştırma, Özel gereksinimli öğrenciler, DEHB
	Yaklaşımlar	Montessori yaklaşımı, Reggio Emilia yaklaşımı, High/Scope yaklaşımı, STEM yaklaşımı, Yapılandırmacı yaklaşım, alternatif eğitim yaklaşımı, Waldorf eğitimi yaklaşımı, Head Start
	Fen ve Matematik Eğitimi Çevre eğitimi	Erken matematik eğitimi, Fen etkinlikleri, Fen öğretimi, Fen eğitimi, Matematik kazanımları, Fen kavramları, FeTeMM Etkinlikleri, Fen ve doğa eğitimi, Fen yeterliliği, Fen etkinliği, Matematik inançları, STEM, matematik dili, Çevre eğitimi ve çevre bilinci, Çevre davranışı, Çevre etiği farkındalığı, Çevre eğitimine ilişkin özyeterlik, Çevre problemleri, Geri dönüşüm, Çevre eğitimi, Sürdürülebilir çevre
	Bilim ve Teknoloji	Bilim, Bilim insanı, Sözdabilim, Bilim öğretimi, Bilimsel okuryazarlık, Bilimsel tutum, Bilimin doğası, Bilimsel çalışmalar, Bilimsel çalışmalardan haberdar olma, Bilimsel modeller, İpad'ler, Öğretim teknolojisi, Bilgisayar destekli eğitim, Dijital okuryazarlık, Teknopedagojik, Bilgisayar Destekli Eğitim
	Materyal	Materyal tasarımı, Materyal geliştirme, Doğal ve artık materyal, Resimli öykü kitabı, resimli öykü kitapları,
	Öğrenme/Öğretim Yöntem ve Teknikleri	Görsel öğrenme, İşitsel öğrenme, Kinestetik öğrenme, Beyin temelli öğrenme, Öğrenci merkezli öğrenme, Aktif Öğrenme, Öğrenme yöntemi, Öğrenme stilleri, Sosyal-duygusal öğrenme, Farklılaştırılmış öğretim, Bilişsel Taksonomi, Bloom Taksonomisi, Tersyüz sınıf, Oyunlaştırma, Genişletilmiş mikro öğretim tekniği,

		Öğretimsel Uyarlamalar, Öğrenme stilleri, Karar verme stilleri, Denetim odağı, Yaşam boyu öğrenme, öğretim süreci
	Değerler Eğitimi	Vatanseverlik, Değer eğitimi, Değerler eğitimi uygulamaları, Karakter eğitimi, yetkinlik inancı
	Diğer	Cinsel eğitim, Çok dilli eğitim, Coğrafya eğitimi, Yabancı dil eğitimi, Çocuk edebiyatı, Görsel algılama programı, yaratıcılık, Müze eğitimi
	Sınıf ve Sınıf Dışı Ortamlar	Anaokulu, Öğrenme merkezleri, Dış Mekân Oyun Alanları müze ve sanat galerileri, Sürdürülebilir gelişme için eğitim, eko-okul öncesi eğitim kurumları, sürdürülebilir gelişme için eğitim göstergeleri, fiziksel çevre özellikleri
Okul Öncesi Ortamı	Sınıf Yönetimi	Sınıf yönetimi becerisi, Yönetimsel sorun, Sınıf yönetimi, Problem davranış, davranış sorunları, Saldırgan davranışlar, Saldırgan davranışlarla baş etme stratejileri, Davranış problemleri, Davranış yönetimi, Okul Öncesinde Sınıf Yönetimi, İstenmeyen Davranışlar
	Yönetim	Yönetici, Eğitimsel liderlik, Liderlik, Liderlik rolleri, Okul liderliği Eğitimsel liderlik, Liderlik rolleri, Okul liderliği, Öz liderlik, Liderlik, Yaratıcı Liderlik, Öğretmen Liderliği,
	İletişim	İletişim, İlişkiler ve iletişim, Çocuk-Öğretmen ilişkisi, Öğretmen çocuk ilişkisi, Akran etkileşimi
Okul Öncesi Dönem Çocuğu	Özellikleri	Çocuk, Çocuk katılımı, Dil gelişimi, Bilişsel gelişim, Sosyal gelişim, Sosyal-duygusal gelişim, Rekabet, Rekabet stilleri, Akran zorbalığı, Öz düzenleme, Görsel algılama,
	Beceri	Sosyal beceri, dil ve erken okuryazarlık becerileri, Sosyal-duygusal farkındalık, Duygu Düzenleme, Görsel okuryazarlık, Problem çözme, Okula uyum
	Çocuk Hakları	Çocuk Hakları, İstismar, İhmal, Çocuk Yararı,
	Aile	Aile katılımı, Tek ebeveynli Aile, Ebeveyn, Okul-aile iş birliği
Diğer	Araştırma yöntemi	Metafor, Tarama modeli, Nitel çalışma, Durum saptaması, Fenomenoloji
	Diğer	KPSS, alan sınavı. Koçluk, Dikkat, Merak, Astronomi-Astroloji, Medya, kültürel farklılıklar, Deprem, travma sonrası stres belirtileri

Nitel araştırma verilerinin analiz sürecinde kodlayıcı güvenilirliğinin sağlanması büyük önem taşımaktadır. %70 ve üzeri çıkan sonuçlara sahip bu tür çalışmaların analizleri güvenilir olarak nitelendirilmektedir. Mevcut çalışmada kodlayıcı güvenilirliğini belirlemek amacıyla Miles ve Huberman'ın (1994) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülünden yararlanılmıştır. Bu formüle göre:

$$\text{Güvenilirlik} = \text{Görüş Birliği} / (\text{Görüş Birliği} + \text{Görüş Ayrılığı})$$

Araştırmada kodlayıcı güvenilirliği eğitim fakültesi dergilerinde yer alan makalelerin listelenmesinde %95; "Yayın İnceleme Formu" kullanılarak yapılan kodlama işleminde %90 ve araştırmalarda yer alan anahtar kelimelerin kodlanması ve benzer olanların tek kategori altında toplanmasında %83 bulunmuştur. Hesaplamalar sonucunda analizin güvenilir olduğu tespit edilmiş ve kategorilerin tekrarlanma sıklıkları hesaplanmıştır. Süreç sonunda veriler yorumlanmaya çalışılmıştır.

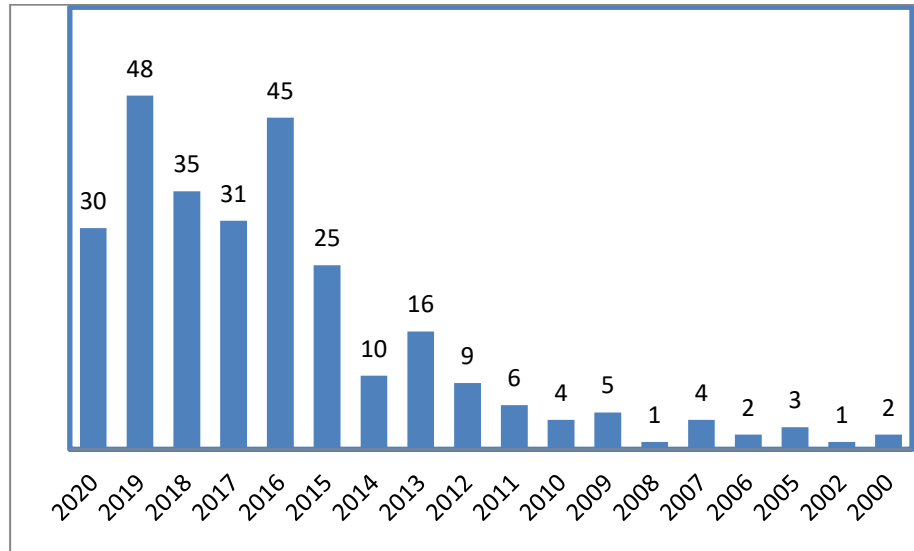
Bulgular

Dergipark'ta yer alan devlet ve vakıf üniversitelerinin eğitim dergilerinde, çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmeni adayları olan araştırmaları incelemek amacıyla yapılan bu araştırmada aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Sayfa | 707

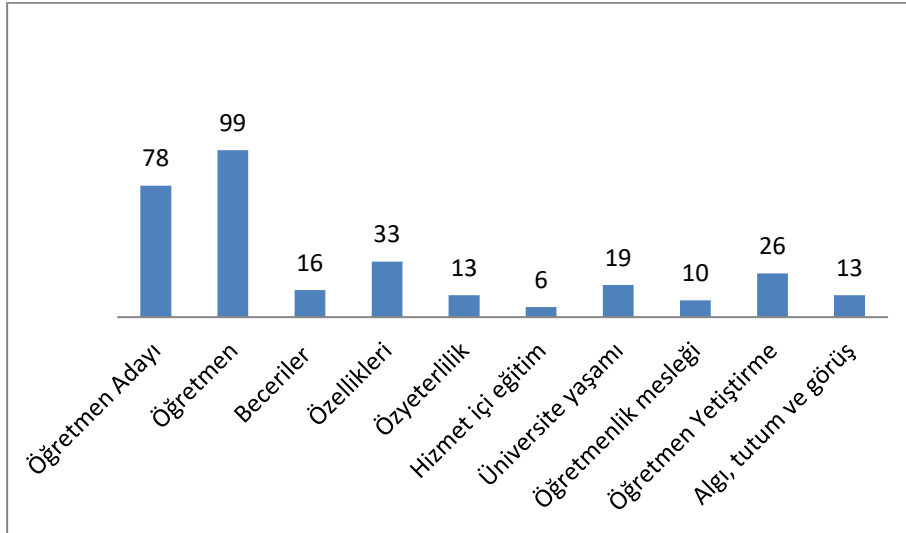
Yayınlanmış araştırmaların betimsel özelliklerine ilişkin bulgular

Araştırmada öncelikle araştırma kapsamındaki makalelerin yayınlanma yılına göre dağılımları belirlenmiştir. Elde edilen bulgular Şekil 1.'de sunulmuştur.

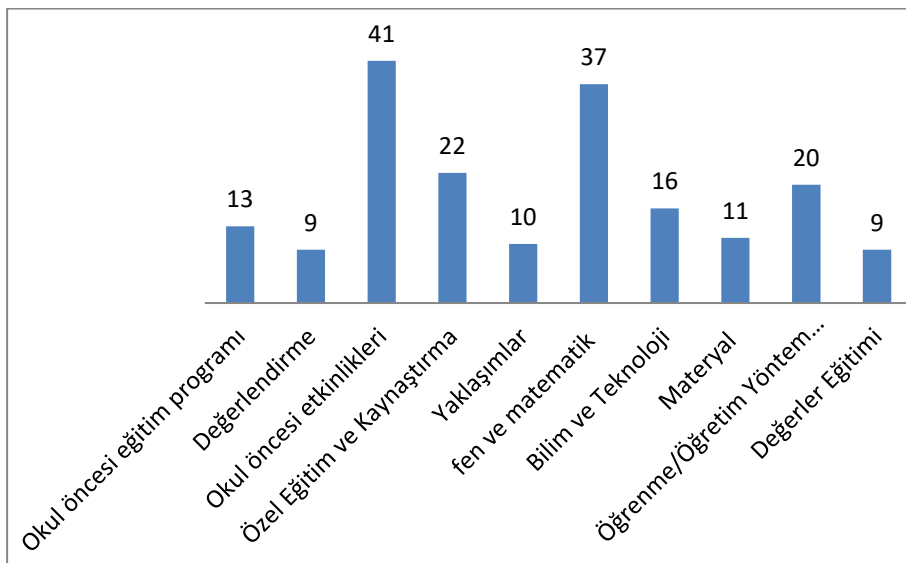
Şekil 1. Yayınlanmış araştırmaların yayınlanma yılına göre dağılımı

Üniversitelerin eğitim dergileri incelendiğinde dergiler arasında en eski yayının 1968 yılında yayınlanmış olan Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi olduğu görülmüştür. Okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmeni adayları ile yapılmış en eski araştırmanın tarihi ise 2000'dir. 1968 ve 2000 yılları arasında, 2005 ve 2002 yıllarında ve 2001 yılında okul öncesi öğretmenleri ve okul öncesi öğretmeni adayları ile yapılmış yayın olmadığı görülmüştür. En fazla yayın 2019 yılına aittir. 2011 yılından önceki yıllarda ise yayın sayısının oldukça düşük olduğu görülmüştür.

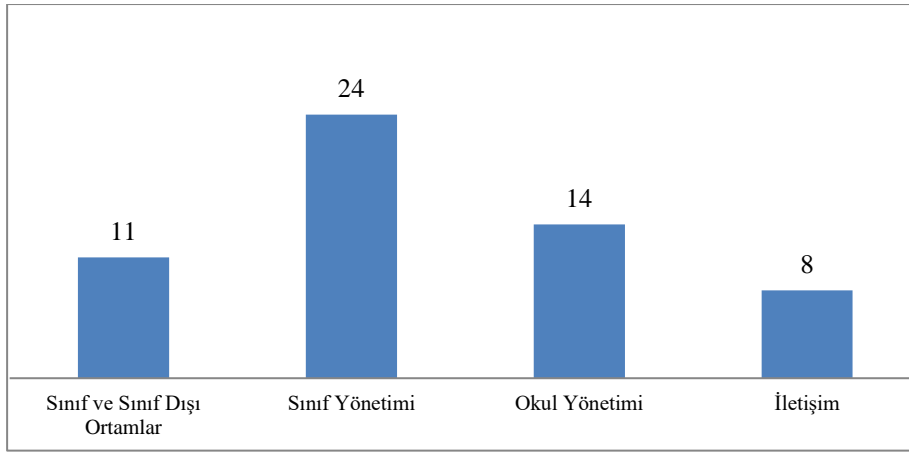
Şekil 2. Yayınlanmış araştırmaların anahtar kelimelerindeki Okul Öncesi Öğretmeni ve Öğretmen Adayı temasına göre dağılımı

Yayınlanmış araştırmalardaki Okul Öncesi Öğretmeni ve Öğretmen Adayı teması altındaki anahtar kelimelerin dağılımına bakıldığında en yüksek oranda Okul öncesi öğretmeni (%32) temasını olduğu bunu, Okul öncesi öğretmen adayları (%25), Öğretmen ve öğretmen adayları özellikleri (%11), Öğretmen yetiştirme programı (%8), Öğretmenlik mesleği (%6), Öğretmen becerileri (%5), Özyeterlilik ve Öğretmen tutum, algı ve görüşleri (%4) ve Hizmet içi eğitim temalarının izlediği görülmüştür (Şekil 2).

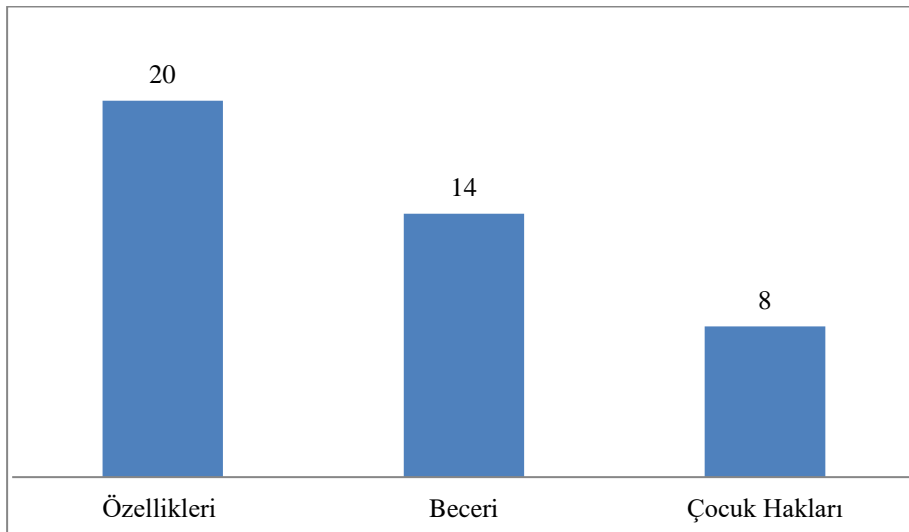
Şekil 3. Yayınlanmış araştırmaların anahtar kelimelerindeki Okul Öncesi Eğitim Programı temasına göre dağılımı

Yayınlanmış araştırmalardaki Okul Öncesi Eğitim Programı teması altındaki anahtar kelimelerin dağılımına bakıldığında, en yüksek oranda Okul öncesi etkinlikleri (%22), Fen ve Matematik Eğitimi (%20), Özel Eğitim ve Kaynaştırma (%12), Öğrenme/Öğretim Yöntemleri (%10), Bilim ve teknoloji eğitimi (%8), Okul öncesi eğitim programı (%7), Materyal (%6) ve en düşük oranda da Yaklaşımlar, Değerlendirme ve Değerler Eğitimi teması görülmüştür.

Şekil 4. Yayınlanmış araştırmaların anahtar kelimelerindeki Okul Öncesi Ortamı temasına göre dağılımı

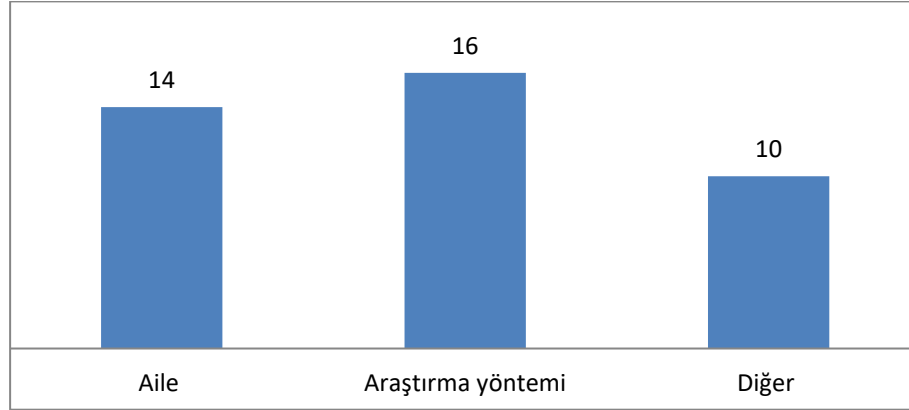
Yayınlanmış araştırmalardaki Okul Öncesi Ortamı teması altındaki anahtar kelimelerin dağılımında ise, en fazla Sınıf yönetimi (%42)nin yer aldığı, bunu Okul Yönetimi (%25), Sınıf ve sınıf dışı ortamlar (%19), ile en az İletişim (%14) temasının yer aldığı görülmüştür.

Şekil 5. Yayınlanmış araştırmaların anahtar kelimelerindeki Okul Öncesi Dönem Çocuğu temasına göre dağılımı

Yayınlanmış araştırmalarda yer alan Okul Öncesi Dönem Çocuğu temasındaki anahtar kelimelerin dağılımında da en yüksek oranda Çocukların özellikleri (%48), Beceri (%33) ve en düşük oranda Çocuk hakları (%19) temasının yer aldığı bulunmuştur.

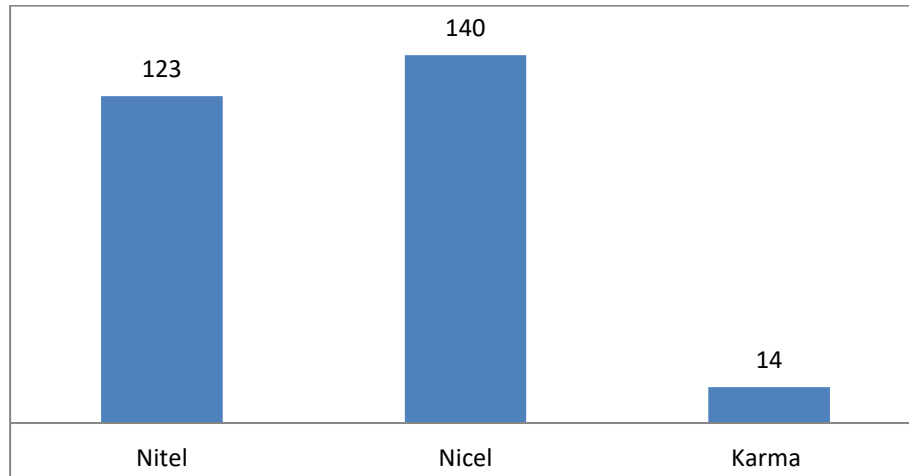

Şekil 6. Yayınlanmış araştırmaların anahtar kelimelerindeki Diğer temasına göre dağılımı

Yayınlanmış araştırmalarda Diğer teması altında yer alan anahtar kelimeler incelendiğinde, Araştırma yöntemleri (%40), Aile (%35) ve Diğer (%25) olmak üzere anahtar kelimelere yer verildiği görülmüştür.

Yayınlanmış araştırmaların yöntemlerine ilişkin bulgular

İncelenen araştırmalardaki araştırma deseni, çalışma grubu, veri toplama araçları ve veri analiz yöntemlerine yönelik elde edilen bulgular Şekil 7., 8., 9. ve Tablo 2. ve 3.'de sunulmuştur.

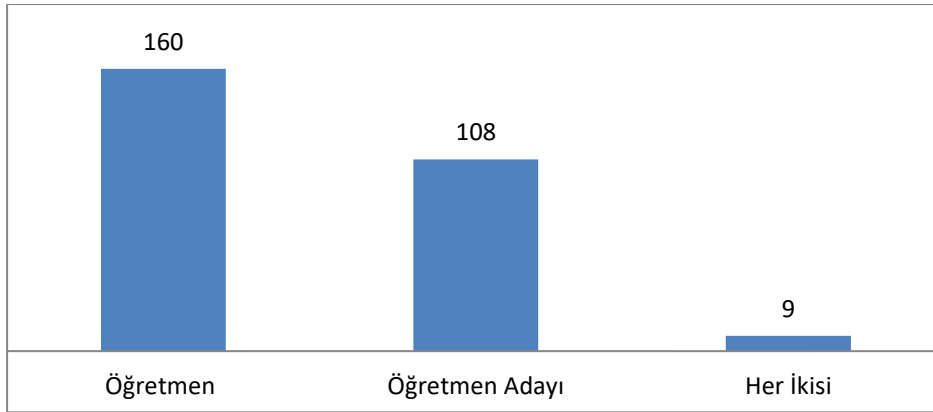

Şekil 7. Yayınlanmış araştırmaların araştırma desenine göre dağılımı

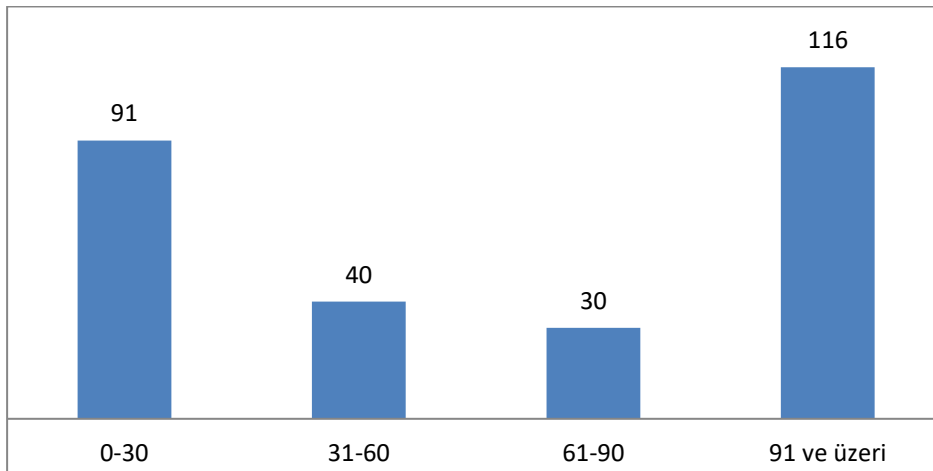
Yayınlanmış araştırmalardaki araştırma desenlerinin dağılımına bakıldığında; nicel (%50,54) ve nitel (%44,4) araştırmaların birbirlerine yakın oranlarda olduğu, en düşük oranda ise karma desende araştırma (%5,05) yapıldığı görülmüştür. Nitel araştırma yöntemlerinden Durum Çalışması (%71,87), Olgubilim (%27,34) ve Diğer yöntemlerin (%7,81) kullanıldığı; Nicel araştırma yöntemlerinden ise Tarama (%66,66), İlişkisel Araştırma (%15) ve Deneysel Yöntem (%11)'in kullanıldığı görülmüştür.

Sayfa | 711

Şekil 8. Yayınlanmış araştırmaların çalışma grubuna göre dağılımı

Yayınlanan araştırmalarda seçilen çalışma grubu incelendiğinde okul öncesi öğretmenleri (%57,76) ve okul öncesi öğretmen adayları (%38,98) ile yapılmış çalışmaların birbirine yakın oranlarda olduğu, her iki gruba (%3,24) yapılan çalışmaların oranının ise oldukça düşük olduğu görülmektedir.

Şekil 9. Yayınlanmış araştırmaların çalışma grubu sayısına göre dağılımı

Yayınlanmış araştırmaların çalışma grubu sayısına göre dağılımı incelendiğinde en fazla 91 ve üzeri (%41,87), sonra sırasıyla 0-30 (32,85), 31-60 (14,44) ve en az ise 31-60 (%10,83) okul öncesi öğretmeni ya da okul öncesi öğretmeni adayı ile çalışıldığı görülmektedir.

Tablo 2.
Yayınlanmış araştırmaların veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri toplama aracı	Türü	f	%
Gözlem		14	4,41
Görüşme	Yapılandırılmış	10	9,25
	Yarı Yapılandırılmış	92	85,18
	Diğer	6	5,55
	Toplam	108	34,06
Anket	Açık Uçlu	26	17,8
	Çoktan Seçmeli	8	5,47
	Likert	109	74,65
	Diğer	3	2,00
	Toplam	146	46,05
Tutum, Algı, Kişilik Testi	Açık Uçlu	2	6,45
	Çoktan Seçmeli	-	0,00
	Likert	28	90,32
Tutum, Algı, Kişilik Testi	Diğer	1	3,22
	Toplam	31	9,77
	Doküman	Yansıtıcı Günlük/Blog	1
Video Kayıtları		1	5,88
Görüşme Dokümanları		6	35,29
Ders Planı		6	35,29
Diğer		3	26,23
Toplam		17	5,36
Alternatif Araçlar	Portfolyo	1	100,00
	Toplam	1	0,31

Yayınlanmış araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarına bakıldığında, en fazla Anket/Ölçek (%46,05) kullanıldığını, sonrasında ise en fazla Görüşme (%34,06), Tutum, Algı ve Kişilik Testleri (%9,77)'nin kullanıldığı görülmektedir. Doküman (%5,36), Gözlem (%4,41) ve Alternatif Araçlar (%0,31) en az kullanılan ölçme araçlarıdır. Kullanılan ölçme araçlarının özelliklerine göre dağılımına bakıldığında Görüşme aracının en fazla yarı yapılandırılmış (%85,18) olarak oluşturulduğu; Anket/Ölçeklerin en fazla likert tipi (%74,65) olduğu; Doküman olarak en fazla Görüşme Dokümanları (%35,29) ve Ders Planı (%35,29) kullanıldığı; Alternatif Araçlardan ise sadece portfolyoların kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 3.
Yayınlanmış çalışmaların veri analizi yöntemlerine göre dağılımı

Analiz Yöntemi	Türü	f	%
Betimsel	Frekans/Yüzde	72	69,90
	Ortalama/Standart Sapma	31	30,09
	Toplam	103	22,24
Kestirimsel	T-Testi	78	36,11
	Korelasyon	28	12,96
	Anova/Ancova	61	28,24
	Regresyon	7	3,24

Ünlüer, E., Çiçek, R. ve Çelebi Öncü, E. (2023). Çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adayları olan araştırmaların analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(2), 679-717.

DOI: <https://doi.org/10.51460/baedb.1130320>

	Manova/Mancova	1	0,46
	Ki-Kare	4	1,85
	Non-Parametrik Testler	37	17,12
	Toplam	216	46,65
Nitel	İçerik Analizi	82	56,94
	Betimsel Analiz	52	36,11
	Diğer	10	6,94
	Toplam	144	31,10

Yayınlanan çalışmaların veri analiz yöntemleri incelendiğinde, en fazla Kestirimsel (%46,65) yöntemlerin kullanıldığı, Nitel Analiz (%31,10) ve Betimsel (%22,24) yöntemlerinin birbirine yakın oranlarda kullanıldığı görülmektedir. Betimsel yöntemlerde en fazla Frekans/Yüzde (%69,90); Kestirim yöntemlerde en fazla T-Testi (%36,11) en az ise Manova/Mancova (%0,46) ve Nitel Yöntemlerde ise en fazla İçerik Analizinin (%56,94) en az ise Diğer (%6,94) yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Üniversitelerin eğitim dergileri incelendiğinde makalelerde okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adayları ile yapılmış olan çalışmaların 2015 yılına kadar kademeli olarak arttığı fakat bu artışın çok düşük oranda kalarak yetersiz olduğu görülmektedir. Son beş yılda ise araştırmaların sayısında ciddi bir artış bulunmaktadır. Bu durumun nedeni olarak, Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı tarafından 31 Aralık 2015 tarihinde yayınlanan doçentlik başvuru şartlarına "Ulusal Makale" maddesinde "ULAKBİM tarafından taranan ulusal hakemli dergilerde yayımlanmış makale" koşulunun zorunlu yayın olarak eklenmesinin neden olduğu düşünülmektedir. Ayrıca 2016 yılında görülen yüksek orandaki artışın, Kastamonu Eğitim Dergisi'nin o yıl kendi kurumlarının ev sahipliği yaptığı "Ulusal Okul Öncesi Eğitim Kongresi" ile birlikte özel sayı çağrısının sonucu olduğu düşünülmektedir.

Anahtar kelimelerin kullanımındaki ana amaç ilgili literatüre ulaşmayı kolaylaştırmakta ve çalışmaların konusu hakkında bilgi edinmemize yardımcı olmaktadır. Yayınlanmış araştırmaların anahtar kelimelerinde en fazla Okul Öncesi Öğretmeni ve Öğretmen Adayı teması altında yer alan kelimelere yer verildiği görülmektedir. Bu temada en fazla öğretmen ve öğretmen adayı anahtar kelimelerinin ardından Öğretmen Özellikleri yer almaktadır. Çalışmanın amacı düşünüldüğünde bunun beklenen bir durum olduğu söylenebilir. Araştırmalarda, öğretmen ve öğretmen adayı kelimelerinin ardından en fazla Okul Öncesi Eğitim Programı teması adı altındaki kelimelere yer verilmiştir. Bu temada da en yüksek oranda Okul Öncesi Etkinliklere ait temalar yer almaktadır. Buradan hareketle araştırmalarda çalışma konusu olarak Okul Öncesi Etkinlikler temasındaki anahtar kelimelere yer verildiği ifade edilebilir. Araştırmalar da en düşük oranda Okul Öncesi Çocuğu ve Diğer teması altındaki kelimelere yer verilmiştir. Araştırmaların konusunda genel anlamda çeşitlilik olmasına rağmen nitelikli okul öncesi eğitim için öğretmenlerin ihtiyaç duyduğu Hizmet İçi Eğitim, Öğrenme/Öğretim Yöntemleri ve Covid-19 pandemi sürecinde en fazla eksikliği hissedilen çevrimiçi eğitim süreçlerinin ve bilim ve teknoloji konularının ihmal edildiği görülmektedir.

Yayınlanmış araştırmaların araştırma desenlerine incelendiğinde, en yüksek oranda nicel araştırmaların olduğu, en düşük oranda ise karma desende araştırma yapıldığı görülmüştür. İncelenen araştırmalarda nicel araştırmalarının fazla olduğu görülmekle beraber, son yıllarda sosyal bilimler alanında nitel araştırmaların artmış olduğu da belirgin bir şekilde kendini göstermektedir. Eğitim alanında yapılmış tezlerin ve araştırmaların incelendiği pek çok çalışma, araştırmamız bulguları ile benzerlik göstermektedir (Ahi ve Kıldan, 2013; Aydın ve diğerleri, 2018; Erdoğan & Kurt, 2015; Ozan ve Köse, 2014; Şahin, 2019; Şahin ve diğerleri, 2013; Tavşancıl ve diğerleri, 2010). Araştırmalarda nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel araştırma ve deneysel yöntemlerin yeterince kullanılmadığı görülmektedir. Benzer şekilde nitel ve nicel iki tekniğin avantajlı taraflarını kullanmaya olanak tanıyan ve araştırmayı güçlendiren karma yöntemde araştırmalarda çok az yer verildiği görülmektedir. Davies'e (2000) göre bir araştırma kapsamında nitel ve nicel yöntemleri birleştirme daha bütünsel bir anlayış sağlamakta, yeterli düzeyde bilgilendirilmiş eğitim politikaları oluşturmakta ve araştırma konusunun çeşitli yönlerini açıklamaya daha fazla yardımcı olmaktadır.

Yayınlanan araştırmaların çalışma grubuna göre dağılımı incelendiğinde okul öncesi öğretmenleri ile yapılmış çalışmaların, öğretmen adayları ile yapılmış çalışmalara göre daha fazla olduğu, her iki gruba yapılan çalışmaların oranının ise oldukça düşük olduğu görülmektedir. Ulaşılabilirliğin kolay olması sebebiyle öğretmen adayları ile yapılan çalışmaların sayısı fazla olsa da; son yıllarda pek çok derginin öğretmen adayları ile yapılmış çalışmaları yayına kabul etmemesi, öğretmenlerle yapılan çalışmaların sayısının artmasına neden olmuş olabilir. Yayınlanmış araştırmaların katılımcı sayısına göre dağılımı incelendiğinde en fazla 91 ve üzeri, en az ise 61-90 arasındaki okul öncesi öğretmeni ya da okul öncesi öğretmeni adayı ile çalışıldığı görülmektedir. İncelenen çalışmaların ağırlıklı olarak nicel araştırmalar olması bu sonucu açıklamaktadır.

Yayınlanmış araştırmalarda kullanılan veri toplama araçları incelendiğinde, en yüksek oranda Anket/Ölçek kullanıldığını, bunu Görüşme, Tutum, Algı ve Kişilik Testleri'nin izlediği görülmektedir. Doküman inceleme, Gözlem, Alternatif Araçlar ise en az kullanılan ölçme araçlarıdır. Benzer şekilde eğitim alanında yapılmış çalışmaları inceleyen pek çok araştırmada da en çok tercih edilen veri toplama aracının anket olduğu ortaya konmuştur (Ahi ve Kıldan, 2013; Akpunar ve diğerleri, 2018; Bağcı, 2012; Ergun ve Çilingir, 2013; Ozan ve Köse, 2014; Özenç ve Özenç, 2015; Şahin, 2009; Şahin ve diğerleri, 2013; Yılmaz ve Altinkurt, 2012).

Yayınlanan çalışmaların veri analiz yöntemleri incelendiğinde Betimsel, Kestirimsel ve Nitel Analiz yöntemlerinin birbirine yakın sonuçlarda olduğu görülmektedir. Betimsel yöntemlerde en yüksek oranda Frekans/Yüzde; Kestirimsel yöntemlerde en yüksek oranda T-Testi ve Nitel Yöntemlerde ise en yüksek oranda İçerik Analizi yöntemlerinin kullanıldığı görülmektedir.

Bu araştırma kapsamında elde edilen bulgular ile; okul öncesi eğitim alanında çalışan ve okul öncesi eğitimi lisans eğitimi alan öğretmen adayları ile ilgili durumların açığa çıkarılması çalışılmıştır, ancak nitelikli eğitim yapılmasına katkı sunacak verilere odaklanılmamıştır. Araştırma sadece alanda yapılmış çalışmaların konu ve yöntem kısımlarına yönelik içerikleri incelemeye odaklanmıştır. Bu nedenle içerik çalışması yapmayı planlayan araştırmacılar için; alanda yapılmış çalışmaların alana ne gibi öneriler getirdiklerini ve ne türde katkılar sunduğunu inceleyen analiz çalışmaları yapılması önerilmektedir. Ayrıca çalışmada okul öncesi eğitim sürecine dair elde edilen veriler yalnızca Ünlüer, E., Çiçek, R. ve Çelebi Öncü, E. (2023). Çalışma grubu okul öncesi öğretmenleri ve öğretmen adayları olan araştırmaların analizi. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, 14(2), 679-717.*

DergiPark'ta dizinlenen üniversitelerin eğitim dergileri ile sınırlı tutulduğundan diğer dizinlerde yer alan farklı türdeki dergileri de içerisine alarak kapsamı genişletilen çalışmalar gerçekleştirilebilir. Mevcut çalışmada öğretmen ve öğretmen adayları ile gerçekleştirilen çalışmalara yer verilmiştir. Çocukları ve ebeveynleri içerisine alan diğer çalışmalara yönelik kapsamlı doküman inceleme çalışmalarının gerçekleştirilmesi önerilebilir.

Sayfa | 715

Dünyada ve alanda yaşanan son gelişme ve ihtiyaçlara ilişkin sunulacak katkılar çocukların ve eğitimcilerin nitelikli gelişimine yönelik daha fazla çalışmaların yapılması okul öncesi eğitimin önemini daha da artmasını sağlayacaktır. Bilimsel araştırmalarda veri toplamada seçilen yöntemler ve elde edilen verilerin uygun istatistiksel yöntemlerle değerlendirilmeleri hem çalışmaların gücünü arttırmakta hem de yapılmış çalışmaların türlerine ve biçimlerine yönelik bilgilerle alana katkı sunmaktadır. Özellikle betimsel analizler sonucu elde edilen veriler ışığında bir alanda yapılan çalışmaların tür ve şekilleri belirlendikten sonra alanda araştırmalar planlayan araştırmacıların yapılmış çalışmalar benzer tür ve nitelikte araştırmalar yapmalarından ziyade daha farklı ve ufuk açabilecek nitelikte konu başlıkları ve yöntemler aracılığıyla yeni araştırmalar tasarlamaları beklenmektedir. Bu şekilde hem bilime hem de alana katkı sunarak ilerlemenin mümkün olacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Ahi, B., & Kıldan, A. O. (2013). Türkiye'de okul öncesi eğitimi alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (2002-2011). *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1(27), 23-46.*
- Ak, G. K., Yıldırım, B., & Ateş, H. K. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algılarının incelenmesi (Başakşehir ilçesi örneği). *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi, (55), 89-108.*
- Akpınar, B., Kuzu, İ. Y., & Erdamar, F. S. (2018). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmen adayları üzerine yapılmış doktora çalışmalarının incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 17(67), 913-925.*
- Altay, S., İra, N., Ünal Bozcan, E. & Yenal, H. (2011). Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze Milli Eğitim şuralarında okul öncesi eğitimi ve bugünkü durumu. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences, 6(1), 660-672.*
- Aydın, A., Selvitopu, A., & Kaya, M. (2018). Türkiye'de yükseköğretim yönetimi alanında üretilen doktora tezlerine ilişkin bir inceleme. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi, (2), 305-313.*
- Aydın Şengül, Ö. , Nalan Yılmaz, Z. & Ertürk Kara, H. G. (2018). Okul öncesi eğitiminde sınıf yönetimi alanında yapılan çalışmaların incelenmesi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 5(12), 359-370 .*
- Bağcı, Ş. (2012). Sınıf öğretmenliği lisansüstü tezlerinin karakteristik özellikleri: Tematik, metodolojik ve istatistiksel yönelimler (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Bakkaloğlu, H., Yılmaz, B., Altun-Könez, N., & Yalçın, G. (2018). Türkiye'de okul öncesi kaynaştırma konusunda yapılan araştırmalar bize neler söylüyor?. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(1), 119-150.*
- Bertan, M., Haznedaroğlu, D., Koln, P., Yurdakök, K., & Güçiz, B. D. (2009). Ülkemizde erken çocukluk gelişimine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi (2000-2007). *Cocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi, 52(1), 1-8.*
- Büyükoztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri. *Pegem Atıf İndeksi, 1-360.*
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam, Eğitim Kitapları
- Çifçi, M., & Ersoy, M. (2019). Okul öncesi eğitimi alanındaki araştırmaların yönelimleri: Bir içerik analizi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi, 8(3), 862-886.*
- Davies, P. (2000). Contributions from Qualitative Research. H. T. Davies, M. N. Sandra, & P. Smith (Eds). *What works? Evidence-based Policy and Practice in Public Services* (s. 291- 316), Bristol, UK: Policy Press.
- Ergun, M. ve Çilingir, F. (2013, 10-11 Mayıs). İlköğretim bölümünde yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi örneği. VI. *Ulusal Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiriler El Kitabı*, Sakarya.
- Friedman-Krauss, A. H., Barnett, W. S., Weisenfeld, G. G., Kasmin, R., DiCrecchio, N., & Horowitz, M. (2018). *The state of preschool 2017: State preschool yearbook*. The National Institute for Early Education Research, Rutgers University.
- Güler, H., & Taş, E. (2020). Thematic content analysis for pre-school science education research areas in Turkey. *Journal of Computer and Education Research, 8(15), 323-343.*
- Güleş, F., & Erişen, Y. (2013). Okul öncesi eğitimde fiziksel çevre standartlarını belirleme: Paydaş görüşlerine dayalı bir analiz. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (30), 129-138.*
- Gültekin Akduman, G. (2012). Okul öncesi dönemde akran zorbalığının incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet, 23(1), 107-120.*
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kelley, P. & Camilli, G. (2007). The impact of teacher education on outcomes in center-based early childhood education programs: A meta-analysis (NIEER Working Paper). <http://nieer.org/wp-content/uploads/2016/08/TeacherEd.pdf>
- Kundakçı, S. (2013). *Tokat ili örneğinde zorunlu okul öncesi eğitim pilot uygulamasının değerlendirilmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kurt, A., & Erdoğan, M. (2015). Program değerlendirme araştırmalarının içerik analizi ve eğilimleri; 2004-2013 yılları arası. *Eğitim ve Bilim, 40(178).*

Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi, (2023), 14 (2), 679-717.
Western Anatolia Journal of Educational Sciences, (2023), 14 (2), 679-717.
Araştırma Makalesi / Research Paper

- Metin, Ş. (2013). Türkiye’de okul öncesinde kaynaştırmaya ilişkin yapılan çalışmaların incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 146-172.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. Sage.
- Oğuzkan, Ş., & Oral, G. (1997). *Okul öncesi eğitimi*. Milli Eğitim Basımevi.
- Oktay, A. (1999). *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem*. Epsilon.
- Ozan, C. & Köse, E. (2014). Eğitim programları ve öğretim alanındaki araştırma eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4(1), 116-136.
- Öncül, N. (2014). Türkiye’de erken çocuklukta özel eğitim ile ilgili yapılmış makalelerin gözden geçirilmesi. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 6(2).
- Özenç, M. ve Özenç, E. G. (2013). Sınıf öğretmenleriyle ilgili yapılan lisansüstü eğitim tezlerinin yöntem bölümü açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 1-10.
- Özkan, U.B. (2021). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları için Döküman İnceleme Yöntemi*. Pegem Akademi.
- Snell, M. E., Forston, L. D., Stanton-Chapman, T. L., & Walker, V. L. (2013). A review of 20 years of research on professional development interventions for preschool teachers and staff. *Early child development and care*, 183(7), 857-873.
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P., & Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf öğretmenliği eğitimi bilim dalında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5(3), 187-205.
- Şahin, A. (2019). *2008-2018 yılları arasında sınıf öğretmenliği alanında yapılan çalışmaların incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Trabzon Üniversitesi.
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G. G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, S. ve diğerleri (2010). Eğitim bilimleri enstitülerinde tamamlanmış lisansüstü tezlerin incelenmesi (2000–2008). Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu. Erişim adresi: acikarsiv.ankara.edu.tr/browse/6199/Binder1.pdf.
- Toran, M. (2015). Çocukluğun ve erken çocukluk eğitiminin tarihi ve kuramsal temelleri. Avcı, N. & Toran, M. (Ed.) *Okul Öncesi Eğitime Giriş* (s.1-19). Eğiten Yayınları.
- Ural, O., & Ramazan, O. (2007). Türkiye’de okul öncesi eğitimin dünü ve bugünü. Özdemir, S., Bacanlı, H. ve Sözer, M. (Eds.) *Türkiye’de okul öncesi eğitim ve ilköğretim sistemi temel sorunlar ve çözüm önerileri*, (s.11-61). Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Yılmaz, K., & Altinkurt, Y. (2012). An examination of articles published on preschool education in Turkey. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 12(4), 3227-3241.
- Zembat, R. (2005). Okul öncesi eğitimde nitelik. Oktay, A., & Polat Unutkan, Ö. (Ed.) *Okul öncesi eğitimde güncel konular* (s.25-45). Morpa Yayınları.
- Zembat, R. (1994). Okul öncesi eğitim kurumlarında yönetici özellikleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(6), 313-323.
- Yükseköğretim Program Atlası (2021, Mart 10). Üniversitelerimiz. <https://yokatlas.yok.gov.tr/universite.php>